

To: Maa- ja metsätalousministeriö: kirjaamo@mmm.fi

LAUSUNTO TENON KALASTUSSÄÄNNÖN MUUTOSTARPEISTA

Saamelaisneuvosto on saamelaisten yhteinen riippumaton kulttuuripoliittinen ja poliittinen järjestö, joka toimii Norjan, Ruotsin, Suomen ja Venäjän saamelaisten kansalaisjärjestöjen yhteistyöelimenä. Perustamisesta asti vuodesta 1956 Saamelaisneuvosto on aktiivisesti edistänyt saamelaispoliittisia pyrkimyksiä. neuvoston päätavoitteena on edistää saamelaisten oikeuksia ja etuja, jotka koskevat saamelaisia niissä maissa, joissa saamelaiset asuvat. Lisäksi neuvoston tavoitteena on valvoa saamelaisten etua kansana, lujittaa saamelaisten yhteenkuuluvuutta valtakunnan rajojen yli ja työskennellä sen puolesta, että saamelaiset tulevaisuudessakin tunnustetaan yhdeksi kansaksi, jonka poliittiset, taloudelliset ja sosiaaliset oikeudet turvataan kunkin maan lainsäädännössä sekä saamelaisten edustuksellisilla elinten välisillä sopimuksilla. Saamelaisneuvosto osallistuu kansainvälisiin alkuperäiskansa-, ihmisoikeus- ja arktisiin ympäristöasioiden prosesseihin.

1. Yleisesti

Suomi ja Norja ovat käynnistämässä neuvotteluja Tenon kalastussopimuksen määräaikaisen kalastussäännön uudistamiseksi kalastussopimuksen 5 artiklan mukaisesti. **Saamelaisneuvosto painottaa, että on tärkeää aloittaa neuvottelut koko Tenon kalastussopimuksen uudistamiseksi, ei vaan määräaikaisen kalastussäännön uudistamiseksi, sillä varsinaisesta sopimuksesta puuttuu kokonaan saamelaisten kalastusoikeuksien suoja.**

2. Saamelaisten itsemääräämisoikeus neuvotteluissa

Suomen omaksunan periaatteen mukaan neuvotteluvaltuuskuntaa asetettaessa on tärkeää taata paikallisten saamelaisten kalastusoikeuksien haltijoiden asema sekä heidän todellinen vaikutusvaltansa neuvotteluprosessissa. Edellisessä Suomen neuvottelukunnassa saamelaisia kalastusoikeuksien haltijoita oli puolet

valtuuskunnasta, he vastustivat saavutettua neuvottelutulosta, mutta kuitenkin Tenon sopimus kalastussääntöineen säädettiin vastoin heidän tahtoaan. Jotta saamelaisten itsemääräämisoikeus (ml. FPIC) toteutuu, neuvottelukunnan puheenjohtajan tai enemmistön on edustettava saamelaisia kalastusoikeuksien haltijoita.

Saamelaisneuvosto ei hyväksy kiinteistönsä ostaneiden ulkopaikkakuntalaisten, joilla ei ole mitään sidoksia saamelaiskulttuuriin, osallistumista sopimusneuvotteluihin. Heillä ei ole lakisääteistä asemaa kalastusneuvotteluissa. Mikäli kuitenkin jollekin heitä edustavalle järjestölle varataan mahdollisuus osallistua neuvotteluihin, niin Saamelaisneuvosto myös vaatii vastaavaa asemaa.

3. Kalastussäännön uudistamistarpeet

Saamelaisneuvosto katsoo, että kalakantojen elpymisen seurauksena saamelaisten kalastusoikeus tulee turvata kalastussäännössä sekä perinteisten kalastusmuotojen osalta että vapa- ja viehekalastuksen suhteen (joka sekkin on perinteinen kalastusmuoto). Melkein 80 % rajoituksen edelliseen sopimukseen verrattuna vaaransivat saamelaisen jokikalastuskulttuurin olemassaolon. Lisäksi uudistamisessa tulisi turvata saamelaisten kalastusoikeuden harjoittaminen sekä Tenon jokilaaksoissa asuville että heidän jokilaaksojen ulkopuolella asuville jälkeläisilleen, jotta saamelaiskulttuuri säilyy elinvoimaisena. Sopimushan on vaikuttanut siihen, että perinteinen kalastus on vähentynyt huomattavasti, johtuen tilanteeseen, jossa koko tenolainen jokisaamelaiskulttuurin olemassaolo on uhattuna.

Kalastussäännössä on lukuisia muutostarpeita, mutta ajanpuutteen vuoksi lausumme niistä myöhemmin.

Roomassa 2.3.2020

Aslak Holmberg
Varapuheenjohtaja